

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 186/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., T., zastúpeného advokátom Mgr. P. O., T., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 91/09 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 62/2011 a jeho rozsudkom z 29. novembra 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. januára 2012 doručená sťažnosť M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 62/2011 a jeho rozsudkom z 29. novembra 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“). Súčasne namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 91/09.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v procesnom postavení žalobcu bol účastníkom konania o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“). Nesprávny úradný postup podľa názoru sťažovateľa spočíval v tom, že ministerstvo ako orgán oprávnený vykonávať dozor nad dodržiavaním všeobecne záväzných právnych predpisov mu neposkytlo inú právnu pomoc voči Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (ďalej len „právnická fakulta“ alebo „univerzita“), ktorej činnosť voči sťažovateľovi ako študentovi externého štúdia bola v rozpore so zákonom č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysokých školách“). Protiprávna činnosť fakulty mala podľa sťažovateľa spočívať v nelegálnom vyberaní skrytých poplatkov za externé štúdium cez tretie subjekty, čo v rozhodnom čase zákon o vysokých školách neumožňoval. Podanou žalobou sa domáhal, aby súd zaviazal žalovanú Slovenskú republiku (za ktorú

konalo ministerstvo) zaplatiť mu nemajetkovú ujmu 50 000 € s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 91/09 z 29. októbra 2010 žalobu zamietol a na odvolanie sťažovateľa krajský súd sťažnosťou napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu.

3. Na preukázanie porušenia základných práv sťažovateľ argumentuje vo viacerých rovinách. Prvá časť sťažnostnej argumentácie je zameraná na tvrdené porušenie jeho práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tomto smere sťažovateľ uvádza:

«Ak by sa súd dôslednejšie zaoberal skutkovým aj právnym stavom, potom by dospel k právnemu názoru, že dôvody uvedené v rozhodnutí dekana o vylúčení sťažovateľa zo štúdia sú len simulačného (tzv. zastieracieho) charakteru. Dôvod vylúčenia, ktorým bol oficiálne „nesplnenie podmienok študijného programu“, nevyjadroval objektívnu skutočnosť.

Sťažovateľ ako študent PraF nesplnil podmienky študijného programu z objektívnych dôvodov, na ktorých neniesol žiadnu vinu. Týmto objektívnym dôvodom bola skutočnosť, že nepodpísal obchodnú (inominátnu) zmluvu s tretím subjektom - spol. K., s. r. o., cez ktorú PraF vyberala nelegálne poplatky od študentov, v dôsledku čoho sa sťažovateľ nemohol riadne zúčastňovať študijného programu v Konzultačnom stredisku PraF v priestoroch spol. K., zo strany riaditeľa spol. K. mu bolo bránené zúčastňovať sa prednášok a skúšok, príslušníci z OO PZ v Galante privolávaní riaditeľom tejto spoločnosti už od zahájenia IV. semestra bránili sťažovateľovi vstupovať na akademickú pôdu v konzultačnom stredisku, dokonca dňa 26.10.2005 ho vyviedli na príkaz riaditeľa spol. K. z konzultačného strediska a na trvalo mu zakázali vstup do týchto priestorov, dekan V. mu po tomto incidente zabezpečil výučbu v budove PraF v B., avšak za „diskriminačných podmienok“, t. j. zámerne nezosúladiť už nové termíny prednášok pre sťažovateľa s už dávnejšie určenými termínmi skúšok, hoci dekanovi bolo z početných sťažností sťažovateľa známe, že v dôsledku vyššie uvedených udalostí sťažovateľ nemohol vykonať vo IV. semestri (II. ročník) skúšky z troch predmetov, a že jeho spolužiaci už pred zahájením skúškového obdobia v poslednom semestri, ktorý bol dokonca o polovicu skrátený, mali vykonané skúšky z polovice predmetov posledného ročníka, pretože ich absolvovali v konzultačnom stredisku po prednáškach.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že sťažovateľovo vylúčenie zo štúdia bolo aktom pomsty za to, že ako jediný študent z triedy odmietol uzatvoriť obchodnú zmluvu so spol. K.. Táto zmluva mala tejto spoločnosti zabezpečiť finančnú čiastku vo výške 105 000,-Sk za tri roky štúdia.

Ak ministerstvo školstva ako kompetentný orgán za existencie nelegálneho vyberania tzv. skrytých poplatkov od externých študentov svojou nečinnosťou de facto legalizovalo túto nezákonnú činnosť PraF a následne všeobecné súdy svojimi rozhodnutiami zamietli žalobu sťažovateľa, potom z ich strany prišlo k narušeniu ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa...

Z celého postupu ministerstva školstva a následne po podaní žaloby aj všeobecných súdov v danej veci možno vyvodiť odôvodnený záver, že prišlo k účelovému výkladu práva, t. j. rabulistiky.

Podľa vyjadrenia sťažovateľa v žalobnom návrhu podstatou tohto účelového výkladu práva je manipulácia s právnou normou, pri ktorej sa účel a obsah právnej normy viac alebo menej popiera kvôli presadeniu záujmu toho, komu na prospech slúži alebo má slúžiť účelový výklad...

Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza taktiež z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím sa natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam, možno hovoriť o svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu. Odôvodnenie odvolacieho súdu pri posudzovaní aplikácie príslušných zákonov v danom prípade nebolo vykonané ústavne konformným spôsobom. Z tohto dôvodu možno považovať konanie pred týmto súdom za nenaplnenie sťažovateľových ústavných práv.»

4. Druhá rovina sťažnostnej argumentácie smeruje k preukázaniu porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v prvostupňovom konaní, ako aj krajského súdu pri rozhodovaní o jeho odvolaní. Sťažovateľ uvádza, že konanie trvalo takmer 3 roky, pričom nešlo o skutkovo ani právne náročnú vec, on sám svojím konaním nijako neprispel k prieťahom v konaní, naopak, podľa jeho názoru súdy v jeho veci nepostupovali v súlade so zásadou hospodárnosti, rýchlosti, efektívnosti a účinnosti súdneho konania. Uviedol, že na prieťahy v konaní podal sťažnosti predsedovi okresného súdu, krajského súdu, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

(ďalej len „najvyšší súd“), pričom tieto boli tak na úrovni predsedu okresného súdu, ako aj predsedu krajského súdu vyhodnotené ako dôvodné. Túto časť sťažostnej argumentácie sťažovateľ ukončil tým, že *„Právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu síce odstránilo niekoľko mesačnú právnu neistotu sťažovateľa, avšak svojimi účinkami nebolo spôsobilé naplniť garanciu jeho základných práv a slobôd vyjadrených v hlave II. ústavy.“*

5. Posledná rovina sťažostnej argumentácie sa týka namietaného porušenia práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažovateľ v tomto smere uvádza:

„Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci je právom, ktoré tvorí pohľadávku voči štátu. Dlužníkom sa v takomto prípade stáva štát. V dôsledku porušenia sťažovateľovho ústavného práva na súdnu ochranu zo strany odvolacieho súdu prišlo následne aj k nemožnosti úspešne vymôcť pohľadávku voči dlžníkovi. Ústavnoprávne je právo na náhradu škody garantované čl. 46 ods. 3 a precizované v zákone č. 514/2003 Z. z. Prakticky možno konštatovať, že táto pohľadávka vytvorila aktívum, a preto predstavuje vlastníctvo v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa stotožnil s nesprávnou aplikáciou príslušných právnych noriem zo strany súdu prvého stupňa, nedostalo sa sťažovateľovi úspechu pri uplatnení svojho nároku. V kontexte vyššie uvedeného postupu odvolacieho súdu možno túto skutočnosť považovať aj za porušenie čl. 1 dodatkového protokolu.“

6. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho označené práva (bod 1 odôvodnenia) postupom okresného súdu a krajského súdu porušené boli, a aby zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, v ktorom mu prikáže konať bez zbytočných prieťahov. Žiadal priznať aj primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € a náhradu trov konania v sume 269,58 €.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu, a keďže pri predbežnom prerokovaní zistil, že táto je zjavne neopodstatnená, rozhodol o jej odmietnutí.

III.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom a rozsudkom krajského súdu

9. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

10. Úloha ústavného súdu sa pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) rozhodnutím súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

11. Vychádzajúc z týchto kritérií ostalo v právomoci ústavného súdu posúdiť, či rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, mohlo dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľa. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol podstatné dôvody rozsudku okresného súdu, dôvody odvolania sťažovateľa, vyjadrenie žalovaného a na vlastné odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku uviedol:

„Pokiaľ ide o namietaný postup, resp. nečinnosť ministerstva pri vybavovaní podania navrhovateľa zo dňa 23.11.2005 podľa zákona č. 152/1998 Z. z. sťažnostiach, stotožnil sa odvolací súd so záverom súdu prvého stupňa, že v prípade tohto podania ani podľa jeho obsahu (§ 17 ods. 2 zák. č. 152/1998 Z. z.) nešlo o sťažnosť v zmysle § 3 zákona č. 152/1998 Z. z., pretože z nej nevyplývalo, že by sa ňou navrhovateľ domáhal ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, ani neupozorňoval na konkrétne nedostatky, ani na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie si vyžaduje zásah orgánu verejnej správy, ale, ako správne konštatoval aj súd prvého stupňa, navrhovateľ ním len reagoval na výzvu ministra školstva na podanie trestných oznámení a spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní, uverejnenú okrem iného aj v denníku SME dňa 18.11.2005 a zaslal v tejto súvislosti ministrovi kópie jeho podaní ako informáciu. Preto, keď ministerstvo toto jeho podanie ako sťažnosť neevidovalo a následne ani nevybavilo, správne súd prvého stupňa uzavrel, že z jeho strany nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu.

Správne súd prvého stupňa vyhodnotil postup ministerstva aj vo vzťahu ku sťažnosti navrhovateľa zo dňa 17.9.2006 adresovanej J. M., tak, že táto jeho sťažnosť sa týkala akademických práv a povinností študenta podľa § 70 a 71 zák. č. 131/2002 Z. z., resp. organizácie štúdia fakulty, spadajúcich podľa § 23 písm. c) a § 23 ods. 2 písm. d) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách, do samosprávnej pôsobnosti právnickej fakulty.

Pokiaľ teda ministerstvo dňa 29.9.2006 postúpilo sťažnosť navrhovateľa v zmysle § 9 zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach na priame vybavenie rektorovi univerzity, dospel aj odvolací súd k záveru, že postupovalo správne.

V tejto súvislosti navrhovateľ nedôvodne namieta, že došlo k postúpeniu jeho sťažnosti priamo porušovateľovi, nakoľko sťažnosť nesmerovala proti rektorovi univerzity, ale proti postupom právnickej fakulty, resp. jej dekanovi, ktorý zodpovedá za svoju činnosť aj pri výkone samosprávnej pôsobnosti podľa § 23 ods. 1, písm. c/ zákona (rozhodovanie vo veciach týkajúcich sa akademických práv a povinností študentov zapísaných na štúdium podľa študijných programov uskutočňovaných na fakulte) rektorovi podľa § 28 ods. 1 zákona o vysokých školách, ktorý je dekanovi najbližšie nadriadený orgán na prešetrenie sťažnosti voči nemu v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 152/1998 Z.Z.. Odvolací súd sa preto stotožnil aj so záverom súdu prvého stupňa, že k nesprávnemu úradnému postupu zo strany ministerstva ani pri vybavovaní sťažnosti zo dňa 17.9.2006 nedošlo...

Jedným z predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu je existencia príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi škodnou udalosťou (nesprávnym úradným postupom či nezákonným rozhodnutím) a vzniknutou ujmom. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba vzťahov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom či nezákonným rozhodnutím a škodou (ujmou) vzťah príčiny a následku; ak bola príčinou škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o jej skutkové posúdenie vo všetkých konkrétnych súvislostiach, pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku, časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (R 21/1992); príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (R 7/1979).

V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spojený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo - bezprostredne predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný, nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do

úvahy ako priama príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

Pri skúmaní možnej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom navrhovateľom uplatňovanej ujmy, dospel súd prvého stupňa k správne mu záveru, že navrhovateľ jej existenciu nepreukázal, keďže mu škoda (ujma) vznikla z dôvodu neukončenie štúdia, resp. jeho vylúčením zo štúdia, a teda nie v dôsledku nečinnosti odporcu pri vybavovaní jeho sťažnosti zo dňa 23.11.2005 a 17.9.2006. Tu treba zdôrazniť, že aj v prípade vybavenia sťažností ministerstvom by nemal navrhovateľ garantované ukončenia bakalárskeho či magisterského štúdia, ktoré nezáviseli od vybavenia jeho sťažností, ale od dosiahnutia potrebného počtu kreditov a úspešného absolvovania záverečných skúšok, a preto navrhovateľ nedôvodne odvodzuje z nečinnosti odporcu následky v podobe nemožnosti ukončenia jeho bakalárskeho a magisterského štúdia a následnej nemožnosti zamestnania sa ako príslušníka v právnej službe Ozbrojených síl SR, resp. advokátskeho koncipienta.“

12. Podľa ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade nemohol porušiť jeho označené práva. Krajský súd dal sťažovateľovi v napadnutom rozsudku podrobnú odpoveď na to, prečo v jeho veci neboli splnené zákonné podmienky na vznik zodpovednosti za škodu, ktorej náhradu žalobou požadoval. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu nevykazuje všeobecný charakter a primeraným spôsobom reaguje aj na odvolacie námietky sťažovateľa. Krajský súd aplikujúc jednoduché (podústavné) právo dospel k záveru, že sťažovateľovi nevznikol nárok na náhradu škody v dôsledku namietaného nesprávneho úradného postupu a z ním uvedených dôvodov neprichádzalo do úvahy vyhovieť žalobe. Zaoberal sa pritom všetkými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu, pričom uzavrel, že zo strany ministerstva nedošlo k nesprávne mu úradnému postupu, a podrobne odôvodnil aj absenciu príčinnej súvislosti medzi tvrdeným nesprávnym úradným postupom a sťažovateľom uplatňovanou náhradou nemajetkovej ujmy.

13. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd k dôvodom rozsudku krajského súdu len stručne dodáva, že prípadná ujma sťažovateľovi mohla vzniknúť nie v súvislosti s nečinnosťou ministerstva, ale v súvislosti s rozhodnutím dekana právnickej fakulty o jeho vylúčení zo štúdia, ktoré však bolo predmetom súdneho prieskumu na úrovni všeobecných súdov v inom konaní (krajský súd pod sp. zn. 2 S 198/07 a odvolací najvyšší súd sp. zn. 8 Sžo 482/2009), ktoré konanie bolo zastavené, a tieto rozhodnutia sťažovateľ neúspešne napadol aj na ústavnom súde (II. ÚS 311/09, III. ÚS 411/2010).

15. K tvrdenému zásahu do práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, bolo už

len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotnoprávného charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Bez ohľadu na uvedené však možno uviesť, že krajský súd v merite veci konal a rozhodoval o nároku sťažovateľa na náhradu škody, vo vzťahu ku ktorému ústavne akceptovateľným a riadne odôvodneným postupom dospel k záveru o nenaplnení zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu na strane žalovaného. Sťažovateľ preto nebol a nie je veriteľom pohľadávky na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom ministerstva, vo vzťahu ku ktorej by požíval ochranu zaručenú čl. 1 dodatkového protokolu. Z uvedeného dôvodu nemohlo dôjsť k porušeniu označeného práva sťažovateľa.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

16. Porušenie tohto základného práva sťažovateľ namieta tak vo vzťahu k postupu okresného súdu, ako aj vo vzťahu k postupu krajského súdu. Podľa stabilizovanej a konštantnej judikatúry ústavného súdu ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo. Podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, I. ÚS 423/08). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 55/02, I. ÚS 226/08). Z obsahu sťažnosti vyplýva, že rozsudkom krajského súdu z 29. novembra 2011, ktorý bol sťažovateľovi podľa jeho tvrdenia doručený 23. januára 2012, bol potvrdený rozsudok okresného súdu, ktorým bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Sťažnosť sťažovateľa bola podaná na poštovú prepravu 23. januára 2012 a ústavnému súdu doručená 25. januára 2012. Z uvedeného vyplýva, že konanie, v ktorom malo dôjsť k porušeniu sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bolo v čase uplatnenia ochrany

jeho práv prostredníctvom sťažnosti podanej ústavnému súdu skončené. Ak už teda v čase podania sťažnosti okresný súd a ani krajský súd vo veci sťažovateľa nekonali, nemohli ani porušovať jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto neostalo ústavnému súdu iné, ako odmietnuť sťažnosť v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť. Neobstojí v tomto smere ani sťažovateľova námietka o absencii materiálneho ukončenia jeho stavu právnej neistoty, keďže, ako vyplýva z už uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by vo vzťahu k právam podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru indikovalo jeho ústavnú neakceptovateľnosť.

17. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2012